

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 170 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш мплости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дия крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.— Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хліборобські страйки в східній Галичині.

(+) Від кількох літ проявляє ся в Галичині хліборобський рух страйковий, а коли дотепер виступав сей рух звичайно в жнива або в часі осінних робіт хліборобських, то сим разом проявив ся він з весною. Як звіщають дневники, виступив сей рух на сході краю в Гусятинщині, перекинувся відтак на північно-східні повіти, збараский і скалатський, а тепер посуває ся до середини і на полудне краю, в бучацький, підгаєцький, бобрецкий, товмацький і заліщицький повіти. Наколи не поведе ся добровільним порозумінєм поміж власниками, зглядно посесорами, а хліборобськими робітниками полагодити сеї справи, наколи за сю справу не возьмуть ся люди, котрі би поважним і людяним поступованєм і відповідними часови і обставинам узглядненем оправданих домагань робітників залагодили спори між обидвома сторонами, то можна сподівати ся, що рух сей може значно розширити ся і довести до недобрих наслідків.

Нема сумніву, що наслідком роздроблення землі, підвищення єї ціни до небувалої доси висоти, значного зросту податків а ще більше краєвих, повітових і громадських додатків до податків і загальної дорожні в краю, положенє наших хліборобів стало вельми трудне. Се

трудне положенє економічне викликало в наслідках стале або часове переселенє цілих родин хліборобських до Америки і зарібкове переселенє часове хліборобських робітників до Німеччини, Росії, Румунії і т. д. Се переселенє спричинило чимало земельної втрати (перехід землі в чужі руки) наших хліборобів, але з другого боку стало школою досьвіду. Наші хлібороби, котрі доси звикли були не вихилати ся поза межі свого села, наслідком зарібкового переселюваня пізнали чужі краї, інші відносини а особливо в Німеччині навчили ся і ліпше працювати і ліпшу брати плату за свою роботу.

Тимчасом в краю нашим деякі власники земські а особливо посесори не числять ся із зміненими відносинами, а думають удержати все status quo ante не лише що до плати робочої, але і що до поступованя з робітником, хочби він був навіть самостійним господарем ґрунтовим, як за давно минулих часів. Не хотять іменно числити ся з тим, що коли підвищено платні урядникам, учителям і т. д. і фабричним робітникам, коли всі плоди рільні і земля пішли значно в гору що до ціни, то не можна остати при давних цінах за хліборобську роботу, котра місцями остає на низькім степені 30—40 сотиків за меншу роботу, а 80—1 К за значнійшу господарську роботу. Не хотять числити ся з тим,

що якнебудь незначно піднесла ся просьвіта в краю, всеж таки і найнижші верстви суспільні через школу і церкву зрозуміли своє людське достоїнство і бажають, щоби з ними поводити ся по людськи, як се годить ся з горожанами, а не невольними підданими.

Треба тямити, що і наші хлібороби і з власного погляду і з читаня знають, як обходять ся з робітником деінде. Не можна отже всіх причин хліборобських страйків добачити лише в агітації і підбурюваню, позаяк така агітація не привялаб ся, наколиб не було найменшої причини.

Злими отже дорадниками є такі дописувателі ях н. пр. недавний з Підгаєччини в Dziennik-u Polsk-im, котрий пише ось що: «Znani agitatorowie otwarcie chodzą po wsiach i czeladź dworską buntują. Świadkowie z bojaźni (?) fałszywie(?) zeznawali w sądzie, wskutek czego excedentów puszczono wolno, a ci drugiego dnia jeszcze ostrzej wystąpili. Władze wogóle za miętko (?) się biorą i niepraktycznie postępują, eo chłopów bardziej rozuchwała. Również władze w takich wypadkach nie powinny za wiele formalności (?) się trzymać, ale à tempo działać (отже по московски!), bo wtedy skutek widoczniejszy» і т. д.

Коли отже такі дописувателі думають драконьским поступованєм поладити таку справу, то дуже помиляють ся, бо

Жигимонт Кейстувович

князь Новгородка лит.

(Причинюк до єго біографії до 1432 р.)

Написав

Богдан Барвіньский.

(Дальше).

В документі Паска з 9. мая 1412 р. виступає Жигимонт Кейстувович як князь Новгородка. Годить ся тут звернути увагу на се, що справа запису Новгородка на річ Жигимонта анальоґічна із пізнійшою справою запису Трока на річ Михайлушка Жигимонтовича. Витовт записує 18/I. 1401 р. Жигимонтови половину Новгородка, але дістати єго мав Жигимонт «post decessum» Витовта. До 11. лютого 1411 р. Жигимонт мабуть на тій основі не мав ще Новгородка в своїм посіданю, бо підписаний в тім році, як висше згадано, що тільки як «dux Litwaniae». Мимо услівя «post decessum» є одначе Жигимонт 9. мая 1412 р. «Dei gracia dux de Nowogrodek». В городеньскім акті з 15. жовтня 1432 р. призначає знов Жигимонт Тро-

ки «post nostrum decessum» своему синові Михайлови (се повторене в актах з 20/I. 1433 і 27/II. 1434 р.)¹⁾. Михайло підписує ся зараз 18. жовтня 1432 року тільки «Dux Lithwaniae»²⁾. Мимо сего вже 7. лютого 1435 р., хоч і підписує ся рівнож тільки «Dei gracia dux Lythwanie», надає Михайло Жигимонтович своїй жінці Евфемії в доживотє з записаної собі батьківщини Берестє, Каменець лит., Слонім і Волковийск³⁾, а запис сей затверджує тогож таки дня сам Жигимонт⁴⁾. Се доказ, що Михайло мав вже 1435 р. у власнім заряді записану собі батьківщину⁵⁾, а право заряджувати нею ще за життя батька дістав розумієсь від самого Жигимонта. Не підписує ся вправді як «dux Trocensis» може з взгляду на се, що Троки були улюбленою резиденцією

єго батька⁶⁾, а може тримаючись запису, позаяк Троки мали дістатись єму у властиве посіданє доперва по смерті Жигимонта. Те саме могло бути й із Жигимонтом. Михайло мимо слів «post decessum» в записі з 1432 р. розпоряджає своєю батьківщиною ще за життя батька. Жигимонтови записано в 1401 р. половину Новгородка рівнож «post decessum», але як князь Новгородка виступає він 1412 р., заряджуючи ним очевидно також з дозволу брата Витовта, ще за єго життя. Чи він підписувавсь сам «Dei gracia dux de Nowogrodek», як єго називає Паско, на се доводів не маємо. Підписавшись 11. лютого 1411 р. тільки «dux Lithwanie» міг він одначе маючи навіть вже Новгородок, подібно, як се було з Михайлом. З того взгляду я в горі не дуже важку вагу клав на сей аргумент contra посіданя Новгородка перед 1412 р.

(Конець буде).

¹⁾ Жиг. Кейст. Appendix I, ч. 1, 3, 4.

²⁾ ibid. ч. 2.

³⁾ Cod. ep. saec. XV. II, ч. 232.

⁴⁾ ibid. ч. 233.

⁵⁾ Підносить се Корустяński: Książę Michał Zygmuntowski (Kwart. hist. 1906, I i 2, с. 98).

⁶⁾ пор. Жиг. Кейст. Дод. II-ий (інтєрпар Жиг.) с. 121—3.

не розятруванем, не гнобленем а поважним і розумним поступованем можна успокіти і довести до порозуміння. Веїм тим, котрі накликають до такого діланя »а tempo«, не робити »zawiele formalności« (очевидно протизаконно), радимо звернути бачність на розпорядок міністра-президента кн. Гогенльоге, виданий в страйковій справі в Аш (в Чехах), в котрім він рішучими словами візвав старосту, »берегти право зборів і право коаліції а з робітниками в Аш по людски поступати«.

Але з другого боку звертаємо ся і до всіх наших поважних земляків, що би там, де випадуть такі спори, старали ся спірні сторони обопільними уступками довести до злагоди. Треба мати на тямці, що противники свобідного розвитку і культурного та політичного поступу руского народу будуть вихісновувати найменшу неприхильність з боку рускої суспільности, що би в міродатних кругах представити руский нарід яко живло супротивне прилюдного ладу і порядку і в тім найти оправдане для обмежуваня прав і свобід горожанських. В таких трудних хвилях, які нині переживаємо, не можна руководити ся лише горячими почуваннями, а все мати на тямці — *et respice finem!*

Український клуб в думі. В справі виборчої реформи.

Найновіші звістки, — пише Гром. Думка — які маємо з Петербурга, говорять, що в думі склала ся вже українська парламентська група; на чолі її стоїть відомий український діяч, адвокат із Чернигова, пос. Прага, а записало ся поки що 38 чоловіка послів (Максим Ковалевский, Линтваров, Чижевский, Шемет, бар. Штейнгель і 32 чолов. селян). Тиж самі звістки подають, що склала ся також і спілка з послів усіх недержавних народів, щоб виробити однакову тактику в думі й гуртом добувати національної волі й вдоволення національних потреб для поневоленних народів.

Подія се надзвичайної ваги. Становище недержавних націй в Росії таке тяжке, а потреби їх так занедбано, що цілком натурально, заступники тих націй мусять гуртом свої потреби поставити і спільними силами їх обороняти. Становище українського народу деякими сторонами ще тяжше за інших, потреби его ще більш занедбано і через те ми не раз говорили вже, що найперша повинність українських послів — згуртувати ся в окремих парламентський гурт, щоб домагати ся національних прав українському народови, ідучи в загальних питаннях поруч з демократичними елементами думи, хоч не зливаючись з ними цілком. То були поки що сподіваня й надії, але тепер вони стали вже фактом.

Те, з кого саме складати меть ся українська група в думі, показує, що вона не може бути цілком одностайна з партійного погляду: дехто пройшов у думу під прапором к.-д. російської партії, більшість — як безпартійні. Безперечно, що найбільше там буде людей, які або цілком приймають програму української де-

мократично-радикальної партії, або нахилиють ся до неї. Всеж таки, на першій порі треба буде й тій більшості зважати на погляди останних членів, безпартійних або належних до інших партій, і через те можна думати, що українська група в думі буде спершу безпартійна. Се значить — в питаннях національних вона буде виступати одностайно, в інших же можливі будуть деякі одмінні в думках та поглядах, хоча безперечно всі на поступово-демократичній основі. Спершу, знов се кажемо, така уступка неминуча. Але разом з тим треба подбати на далі, щоб витворити гурт однаковий і з партійного погляду, однією політичною програмою об'єднаний. Програма демократично-радикальної партії й може бути тією основою, на якій збудуєть ся така парламентська партія, бо програма та, охоплюючи широко інтереси трудящих людей, разом щиро демократична і національна і через те може зібрати під своїм прапором усі щиро демократичні українські елементи, а разом привабити й тих людей, що досі виступали під чужими прапорами.

Час вже нам виступати під власним імям, ні до кого не пристаючи в сусіди, бо таким тільки шляхом зможе народ наш добути свої національні права.

Народний Комітет оголошує отсей комунікат:

Польська праса інформована послами з кола польского у Відни, рознесла в послідних днях вісти, мов би польська репрезентация парламентарна поставила остаточне жаданє до правительства кн. Гогенльоге, що між иншим за признанє 100 мандатів посольских для Галичини, з котрих лиш мнимих 28 мало би припасти Русинам, готова є голосувати за реформу виборчою, та мов би президент міністрів кн. Гогенльоге на се згодив ся.

Отсі вісти мусяли затревожити руский нарід в Галичині, так як відношенє мнимих 28 руских мандатів посольских до 72 польских мандатів посольских є для Русинів значно гірше від несправедливого предложєня бар. Гавча з 27 рускими мандатами посольскими супротив 61 польских мандатів посольских, а навіть від дотеперішого законного відношеня 22 мандатів посольских руских до 56 польских мандатів посольских. Така реформа виборча замість перенести політичні права з упривілевних народів і кляс на загал усіх народів задля піднесеня їх сили та замість рівномірно і справедливо розложити їх поміж усі народи держави, довести може лише до скріпленя панованя польских верховодів в краю і держави та до політичного поневолення і несправедливого пониженя народу руского на довгий час, бо коли усі народи Австрії дістали би при новій реформі виборчій: оден мандат посольский на 40 до 68 тисяч населєня, лиш Русини мали би дістати оден мандат посольский на 110 тисяч населєня руского.

Задля того отсі вісти уважати мусямо за провокацію народу руского,

який з всею силою муся би виступити против такої реформи виборчої, і то тим певнійше, що без побільшеня числа округів виборчих сільских у східній Галичині, Русинам з 28 мнимих мандатів посольских припало би в дійсности лише 18 мандатів, т. є, оден мандат посольский на 170 тисяч руского населєня.

Супротив того Народний Комітет взиває руских послів в раді державній, аби безпроволочно всі явились у Відни і рішучо запротестували против правительства і польської репрезентации задля несправедливого змаганя до печуваного укорочєня прав політичних руского народу в Галичині! Відтак взиваємо цілу суспільність руску в краю, аби прилюдно заявила своє слово у сій преважній хвилі перелому політичного, що би голос грядучих поколінь не осудив нас за легкодушне занедбанє оборони zagrożеного народу! Вкінци остерігаємо центральне правительство, що оно обовязане станути на сторожі рівного права політичного, запорученого австрійскою конституцією усім народам Австрії; пригадуємо єму слова Монарха, висказані до рускої депутации у Відни дня 22. сїчня 1906 р. та заявляємо, що оно буде одвічальне за всякі наслідки покривдженя політичних прав народу руского!

За Народний Комітет, як начальну управу народного (національно-демократичного) сторонництва, у Львові, дня 14 н. ст. мая 1906 р.

Д-р Кость Левинський, голова Народного Комітету. — *Д-р Евген Олесьницький*, посол на сойм краєвий. — *Льонгин Цегельський*, секретар Народного Комітету.

3 державної ради.

По відчитаню президентом цісарских писем в справі зміни кабінету, заняв слово президент міністрів.

Промова кн. Гогенльоге.

Висока палато! Заіменованій Гро ціс. Милостию презесом кабінету маю честь представити ся високій палаті. Приступаючи до розвинєня правительственной програми, позволяю собі передовсім вказати на те, що в сій програмі начальне місце нанимає ся реформа, якої нині всі наводи в Австрії очікують з науугою с. є реформа теперішньої виборчої системи. (Оплески) Розхопить ся о се, що би австрійске виборче право до державної ради оперло ся на основі загального і рівного права голосованя і що би на сїм поли перевести засаду рівних прав супротив рівних обовязків. (Оплески) Австрійська державна сьвідомість і австрійський парламент мають тим способом одержати нові оживляючі сили, бо коли найширші круги населєня будуть тіснійше злучені з державними інтересами, то держави може тільки нових сил зачерпнути з сего жерела. Через політичне зрівнанє всіх австрійских горожан може австрійська ідея єдности дізнати тільки зміненя; а коли деякі побоюють ся, що в палаті не буде вже місця для елементів, удержуючих державу, то надію ся, що через рівність всіх супротив держави всі елементи перемінять ся в удержуючі державу. (Оплески).

Розуміє ся само собою, що розправа над такою важною реформою мусять бути основна. Однак мусямо мати тут перед очима, що виборча реформа вже не звикає з дневного порядку (Оплески), бо там, де державна коначність і публична сьвідомість права разом єднають ся задля осягненя спільної ціли, там всякий опір є даремний. (Гучні оплески і бра-

ва). Помимо що правительство з певністю буде підирати парламентарне поладжене всіх тих великих квестій економічних, яких розвязки домагають ся широкі круги населеня, то прецінь виборча реформа буде завсїгди стояти на першій пляні. Тож не відкидайте, панове, моєї руки, яку я подаю вам, щоби промостити дорогу до спільної праці.

Пос. Шенерер: Ми відкидаємо її! (сміх) кн. Гогенльогге: Правительство зробить все, щоби високої палаті улекшити скору розвязку сего великого питання. Правительство знає вправді, що супротивности межи ріжними народами, замешкуючими Австрію, також тут справляють деякі труднощі, однак якраз на сїм полі найдете мене невтомним і яко ретельний посередник буду вам нести поміч.

При сїй нагоді хочу еще зазначити, що шаную всякі національні почуваня. Сильна національна свідомість дасть ся — думаю — поєднати з державною свідомістю і вірністю, тому правительство не думає виборчою реформою ослаблювати національних сторонництв, а радше хоче навести всі бажаня і розслїдити всі обави без упередженя. Правительство буде старати ся позискати всі сторонництва для великого діла і узискати їх співробітництво. Правительство піде так далеко, о скілько се допустиме зі згляду на цілість виборчої реформи. Однак там, де зачала би ся небезпечність для реформи, зачав би ся також обовязок правительства, щоби передовсім перевести виборчу реформу; правительство числить при сїм на попереке сторонництв. Бо якжеж могло би бути инакше? Мільони горожан приходять тепер до цілковитих політичних прав, якжеж би тепер сторонництва не мали виявити готовости до жертв, які би впрочім не стали зовсім шкідливі для їх національних інтересів.

Однак висока палата, виборча реформа є не тільки жаданем справедливости супротив низьких верств населеня, є не тільки потребою парламенту, а стане також підвалиною національного мира в Австрії, або хоть знатно причинить ся до сего. (Оплески). Коли раз удасть ся на підставі виборчої реформи прийти до порозуміня межи національними сторонництвами, не є виключена надія, що се порозумінє буде можливе в інших точках національних жадань. Тоді приступлять охотно до спільної праці також і тоті, що до тепер не дали ся наклонити до сего. І тому еще раз повтарю, правительство буде старати ся в справі загального, рівного права, годосованя довести до побіди.

Говорячи про відношенє до Угорщини, кн. Гогенльогге повитав передовсім з вдоволенєм приверненє парламентарних відносин в другій часті монархії і підніс, що було би для обох народів монархії вельми позиточним, колиб вкінці счезла непевність відносин, а в місце безнастанних розпоряджень, запанувало трітке управильненє відношеня. В сїм погляді оба правительства є згідні. Наше правительство є готове розпочати переговори що до цілого комплексу справ, щоби в обопільнім інтересі дійти до порозуміня. Президент міністрів є пересвідчений, що коли обі сторони приступлять до переговорів з рівною лояльністю і щирою охотою порозуміня, порозумінє здійснить ся. Правительство у всіх справах буде порозумівати ся з державною радою і без неї не ухвалить жадного рішеня. Поводженє сего щирого наміру правительства залежить також в знатній мірі від готовости палати підирати правительство в переведеню сего наміру.

На полі внутрішньої адміністрації правительство буде опирати ся на непохитній основі державних законів і виявить зрозумінє та як найбільшу прихильність для всяких справедливих жадань. Однак з сего становища виходить також для правительства право домагати ся від кожного горожанина, щоби і він держав ся строго законних приписів. Культурні і економічні потреби правительство, де тільки признасть їх дійсну потребу, буде старати ся заспокоїти після всякої можности. Представляю коротко цілі, яким

правительство хоче посвятити всі свої сили. Проста річ, що я не сказав нічо нового, бож більша часть сторонництв є той думки, що для правительства нема иншої дороги, як довести як найшльише до кінця розпочате діло реформи.

Я свідомий сего, що палата без згляду на ріжні гадок межи поодинокими сторонництвами, звернула би ся против кожного правительства, яке хотіло би занехати виборчу реформу, бо розуміємо те всі, що з виборчою реформою наступить не тільки розширенє політичної рівноправности, але також ера внутрішню зміцненого парламентаризму, який збільшить також сили держави. Маючи на оці осягненє сєї цілі, не занехаємо ужити жадного средства, бо видите, панове, перед собою правительство, яке не знає висшої цілі над суспільну і національну силу зєданої Австрії. (Гучні оплески і брава).

Конець засіданя.

Відтак ухвалено отворити дискусію над промовою президента міністрів і приступлено до розправи над наглим внесенєм Шенерера в угорській справі. По відкиненю наглости сего внесеня і по поладженю кілько справ польської нетикальности, замкнено засіданє. Слїдуюче нині.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Пелагій; римо-кат.: Пасхаліса. — В п'ятницю: руско-кат.: Ірини муч.; римо-кат.: Феликса.

— **Преосв. Епископ Хомишин** був вчерашнього вітїрка на авдієнції у Св. Отця в Римі.

— **Руский клуб** — як доносять з Відня — рішив на вчерашнім засіданю вислати привітну телеграму до російської державної думи.

— **Кореспонденційне бюро** доносить з Відня, що рускі послї до держ. ради мають д. 25 с. м. на зїзді мужів довіря у Львові представити вислїд переговорів руского клубу з кн. Гогенльогге в справі виборчої реформи.

— **В справі рускої жіночої прив. гімназії у Львові** пишуть нам: Комітет новозасновуваної дївочої гімназії подає отсим до відома П. Т. земляків, що вже вніс до шкільної власти поданє о дозвіл на отворенє гімназії з початком вересня 1906 р. і надїє ся, що воно буде небавом поладженє успішно. Коли лиш дістанє дозвіл, оголосить зараз склад учительського збору і день висів та вступних іспитів а заразом висоту оплати в приготовляючій клясі. Рівночасно оголосить інтернат СС. Василянок ціну за удержанє у себе замісцевих учениць. Тепер пригадує комітет, що приймає зголошеня кандидаток до гімназії до кінця мая с. р. Зголошеня можуть присилати родичі і опікуни або прями до настоятельства монастиря СС. Василянок (ул. Зиблицевича ч. 24) або до о. С. Кархута, ц. к. професора академічної гімназії, (ул. Супінського ч. 2, евентуально академічна гімназія „Народний Дім“). На бажанє декого заявляє комітет, що польска мова буде в гімназії зглядно-обовязковим предметом, (як в акад. гімназії) і що єї будуть учити без окремої доплати. Окремі доплати треба буде складати тільки за надобовязкові предмети, пр. жіночі роботи, спів, гімнастику ітп. Комітет приймає зголошеня до гімназії не тільки тих дївчат, що покінчили народну школу (публично, чи приватно), але й учениць інших дївочих шкіл. Зазначує ся се, щоб ніхто не потребував вязати ся висотою літ дїтній, хиба що учениця І. кляси гімназійної мусить скінчити до 31. грудня 1906 р. літ 10, бо молодших до гімназії приймати не вільно.

— **3 заг. зборів „Дністра“.** На місце уступивших (§. 32 стат.) 5 членів надзираючої Ради вибрано: д-ра Михайла Короля з Жовкви, о. Мирона Подольського з Перемишля, о. Льва Туркевича зі Львова, д-ра Володимира Охримовича з Заліщик і о. Стефана Онішкевича з Хишевич. Послїдні два члени вїшли на місце перепавших при виборах

проф. Шухевича і о. Ів. Негребецкого, а прочі три члени входили передше до надзир. Ради.

— **В Комарні** будуть дня 21. с. м. о 12. год. в салі „Задаткової каси“ заг. збори філії „Просвїти“, а о 7-30 год. вечерниці в честь Т. Шевченка. Участь в вечерницях прийняв акад. хор „Бандурист“ зі Львова. Дохід призначений на Захоронку в Комарні.

— **Народне віче** в справі виборчої реформи буде в Девятниках, бобрецького повіта, дня 19. с. м. о 1. год під голим небом коло парохіального уряду.

— **Цісар** затвердив вибір Тадея Старжиньского, дідича з Деревні, на маршалка, а о. Йосифа Долошицкого, пароха з Добросина, на заст. маршалка повітової ради в Жовкві.

— **Затверженє українського тов. „Просвїта“ в Каменці подільській.** Подільска губернска управа — як доносить „Подолія“ — повідомила тамтого тижня членів основателів українського тов. „Просвїта“, що дозволяє на діяльність сего товариства в подільській губернії. Дня 10. мая відбули ся перші часткові збори членів основателів. Обговорювано задачі найближшої діяльности товариства. Устав товариства подано вже до друку. Головні збори членів відбудуть ся дня 20. мая с. р. Товариство „Просвїта“ розпоряджає до тепер фондом з 5000 рублів. Товариство оголосило комунікат, взиваючий всіх спочуваючих цілям товариства вступати в члени товариства.

— **Пошести в Галичині** „Przegląd lekarski“ пише, що в часі від 29. цвітня до 6. мая с. р. донесено про нові випадки отсих пошестий: віспи 6 випадків в 4 громадах західної Галичини; пятнистого тифу 85 випадків в 25 громадах, а отсе: Яблінка 4 (пов. Богородчани), Глинна 4, Плавча 1 (пов. Бережани), Гарта 1, Динів 5 (пов. Березів), Жуків 19 (п. Городенка), Завадів 2, Грушів 1 (п. Яворів), Ставишевске 1 (п. Кольбушева), Хоросниця 3 (п. Мостиска), Сулковичі 4, Мисляничі 1 (п. Мисляничі), Ланчин 1, Зелена 3 (п. Надвірна), Ягородів 1 (п. Перемишляни), Камінка вел. 1, Верхрата 1 (пов. Рава руска), Плавє 1, Кальне 2, Пугар 2 (пов. Стрий), Бортники 11, Королівка 3, Торговиця 11 (п. Товмач), Ясенівці 1 (п. Золочів), Коршилів 1 (п. Зборів); meningitis 32 випадків в 21 громадах.

— **Пожари.** В Дзвібулках, жовківського повіта, згоріли оноді 4 селянські загороди, вартости поверх 4.000 К. Огонь вибух при забаві дїтій сїрниками. — В Сяночку згорів водний млин з великим припасом млива. Огонь вибух в середині млина мабуть від розпаленої осі веретена під каменем.

— **Смерть від грому.** В Волоци, самбірського повіта, убив грім під оборогом сїна на полі молодого барона Брікмана, жида Бадіяна і селянина Івахова. Перші два накрили ся парасолам і стали причиною нещастя. Рівночасно убив грім коня на пасовищу сусідного села Лука.

— **„Народна Гостинниця“** у Львові прийме на науку шість хлопців, а то по двох до рєставрації, каварні і готелю. Услїва: укінчений що найменше 13. рік життя і укінчена що найменше 4. кляса 4-класових народних шкіл. (З висшими школами мають першеньство). Ученик одержить харч і мешканє, а о приписану одїж мають старати ся родичі. Наука триває три роки. До неостемпльованого поданя треба долучити: метрику, свідочтво з послїдного шїроку шкільного і заяву отця, що дасть єму приписану одїж, білє і постїл, та що дозволяє малолїтньому вступити на висше згадану науку. Заяву тую має отець згл. опікун підписати при двох свідках. Вступленє на науку послїдує імовірно в половині серпня. — *Дирекція.*

— **Дефравдація.** Почтовий комісар зі Львова викрив при шконтрі каси в почтовім уряді в Буску (повіт Камінка) дефравдацію на 6.000 К. Почтмайстер Антін Петрицький утік. Дефравдована квота може при дальшій шконтрі піднести ся. За злодїєм вислано гончі листи.

— **Українські бандуристи.** Останній місяць (весь цвітєнь) на виставі етнографічній і до-

машних виробів в Києві — як пише «Гром. Думка» — грав український кобзар Михайло Кравченко. Кобзарі тепер трапляються дуже рідко. Думали навіть, що останнім кобзарем був Остап Вересай (помер у 80-их роках). Але на щасте думка така не відповідала дійсності кобзарів і тепер є чимало в Чернігівщині, Полтавщині та Харківщині, а ховається від людських очей примушувало їх саме життя та... поліція. Колись бандура була улюбленим музичним інструментом на Україні як у молодих, так і поважних людей; без бандуриста не обходився ні один військовий, козацький похід. Своїми історичними піснями та думами кобзар підбадьорював козаків — і був поважаним чоловіком. Тепер же, як виявилось на харківському археологічному з'їзді, поліція змушує над кобзарями, забороняє їм співати, арештує і б'є їх в «участках», а все через те, що кобзарі співають про ту кривду, яка тепер панує на світі, і нагадують народи про його минуле життя. Отже не дивно, що окрім загальних причин наука кобзарська підупала, і число кобзарів значно зменшилося ще і через переслідування кобзарів поліцією.

За сим не можна не жалувати, бо разом з кобзарями щезає і той великоцінний словесний скарб, яким володіють наші кобзарі: цікаві історичні пісні, думи, сатиричні пісні і т. п. Що багато з сего скарбу ще не записано — показує те, що не давно тільки дізнались ми про таку чудову думу, як «Морозенко». До того треба додати, що і сама бандура є дуже милозвучний музичний інструмент, цілком здатний для виконання самих складних музичних композицій і без всякого порівняння кращий від якої небудь трехструнної балабайки. Перед київською публікою із кобзарів виступав кілька разів Т. Пархоменко та отес тепер М. Кравченко. Обидва вони добрі бандуристи, хоч першому бракує доброї, старої кобзарської школи та «чужості» в співах, у другогож — Кравченка — бракує голосу. Не вважаючи на се, Кравченко робив велике враження на своїх слухачів, більшість яких бачила і слухала українського кобзаря уперше. Із розмови з Кравченком ми довідалися, що він і тепер боїть ся співати всі свої думи і найострійші місця проминає, щоб «когось» не дражнити. При семуж додав він, що на творчості народній дуже глибоко відбиваються всі великі сучасні події. У м. Сорочинця, на пр., де вродився і живе др. Ткаченко, хтось уже склав скілька дум про японську війну, про розрухи в державі і навіть про «геройські» вчинки небіжчика Филонова.

— Студенти медицини в Австрії. Після урядової статистики, в зимовім півроці 1905/6 записалося на всі лікарські відділи 3.133 осіб, а то 2.474 звичайних студентів і 94 звичайних студенток, 549 студентів надзвичайних, між ними 13 жінок і 16 госпітанток. Число студентів звичайних зросло о 358 (між ними 17 студенток). Показує ся, що не дуже помогли публічні остороги, щоби молодіж не йшла на медицину з огляду на невідрадні відносини в лікарській справі. У Львові студювало медицину в минулому півроці 113 студентів звичайних, 17 студенток звичайних, 17 студенток надзвичайних, а 14 студентів надзвичайних. В краківській університеті було записаних 227 студентів звичайних, 28 студенток звичайних, 29 студентів надзвичайних, 1 студентка надзвичайна і 1 госпітантка.

Наука, штука, література.

Сірко. Тарас Шевченко і його думки про громадське життя. Львів, 1906. Накладом «Українсько-руської видавничої Спілки». Стор. 99, 16^о. Ціна 60 с.

Ярослав Лопатинський. Позір! гальоп на фортепян. Ор. 7. Ціна 1 К. Голоси на оркестру 2 К. Цілий дохід призначений на будуву дому «Сокола» у Львові.

Михайло Драгоманів: Козаки. Львів, 1906. Накладом «Укр.-р. вид. Спілки». Стор. 50, 16^о, Ціна 30 с.

Посмертні оповістки.

— О. Йосиф Мохнацкий, парох в Лабовій, мушинського деканата, ордин. шк., комісар і член окр. ради шк. в Н. Санчи, упокоїв ся дня 14. с. м. в 64 році життя, а в 41. р. священства. В. є. п.

— Дмитро Прибила, народний учитель, упокоїв ся в домі родичів в Романові, бобрєцького повіта, в 25 р. життя. Покійний горячий патріот, будучи на посаді в Стрільсках нових, віддавав ся просвітній праці між народом поза школою. В. є. п.

— Філарет Сеневицкий, судовий офіціал в Тернополі, упокоїв ся дня 14 с. м. в 50 р. життя. В. є. п.

Телеграми

з дня 16. мая 1906.

Будапешт. Румунські, сербські і словацькі посли до угорського союму мають получить ся в один політичний клуб.

Царгород. Англійсько-турецьку задирку можна уважати за полагоджену. Турецьке військо опустило місцевість Таба. Туреччина признала тим неначе супремат Англії супроти Єгипту.

Петербург. Міністерська рада заявила ся за амністією політичних в'язнів; не порішила лише, чи амністія має бути загальна чи часткова.

Берлін. З Одеси доносять, що нині мають там звести стан облоги.

Посли до думи.

Д. Лисенко, посол з Катеринославщини, селянин 35 років, син безземельного салдата. Учив ся в сільській школі, а потім в привуцькій гімназії, де скінчив 4 класи. Був учителем у церковній школі, а опісля служив у тютюневій конторі в Києві. Війскову службу відбував у Варшаві. Опісля оселив ся в маріупольському повіті і хозяйнував там на чотирьох десятинах. Безпартійний; на его думку роблючи по програмі конст.-демокр. партії можна цілком вдоволити селян.

П. І. Куриленко, посол з Чернігівщини. Петро Іванович Куриленко, селянин стародубського повіту, 44 років; має 24 десятини землі. Вчив ся в земській народній школі; війскову службу відбував писарем у військовім міністерстві у Петербурзі і в той же час багато читав, учив ся, здобуваючи собі світу. Тепер він зовсім інтелігентна людина. Вернувши ся з військової служби, він зараз став до громадської роботи: був волосним судою, 6 курсів уже селяни вибирають его гласним у повітове земство, 4-ий курс служить він членом повітової земської управи; тепер вибрано его губернським земським гласним. Політичними поглядами він трохи лівіший як конст.-демокр. і стоїв за однопалатну думу. Кандидатом на посла в державну думу виставив его стародубський комітет конст.-демокр. партії.

Дубовик Федозій Сидорович, посол з Полтавщини, родив ся в м. Омельнику, кременчуцького повіту, року 1869. Має одну дес. землі. 10 років був на военній службі, де й вивчив ся грамоти. Занимає ся хліборобством. Тільки два місяці як вернув ся з війни. Ні до якої партії не належить і не відомо, яких поглядів держить ся.

Дяченко Максим Федорович, посол з Полтавщини, родив ся р. 1882 в с. Іванівці, коружевської вол., роменського повіту. Має тільки усадьбу. Був 5 років на военній службі, де й вивчив ся грамоти. З 1889 до 1794. року служив десятником при ковальнях в Мавджурії. Потім вернув ся на Україну і жив з того, що заробляв або хозяйнував на нанятій землі. Ні до якої партії не належить.

Жигель Микола Василевич, посол з Полтавщини, родив ся р. 1868, в с. Луцинівці, лебединського повіту, харківської губ. Скінчив міністерську школу. Далі став столярем. Щоб краще навчитись сего ремесла, поступив на

курси в Миколаєві. Служить в крюківських залізнично-дорожніх майстерських столярним майстром. По своїм поглядам належить до конституційно-демократичної партії, алеж з великими українськими симпатіями, як він каже.

Імшенецкий Яків Кіндратович, посол Полтавщини, родив ся 1858. р. скінчив університет. Був статистиком, далі податним інспектором, а з 1902 р. начальником відділу полтавської казенної палати. Писав у декількох газетах і журналах. В «Хуторяніні» та «Полтавщині» був членом редакційного комітету. Діяльний член полтавської групи конституційно-демократичної партії.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

- З Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
- « Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40 9-30*
- « Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
- « Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*
- « Рави рускої 7-50, 4-50
- « Станиславова 8-05
- « Самбора 8-15, 1-50, 9-20*
- « Любіня вел. 11-50* (13/5—16/9 в неділі і свята)
- « Яворова 8-18, 4-37
- « Янова 1-15 (1/5—30/9), 8-45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. свята), 9-25* (13/5—9/9)
- « Коломиї 10-05
- « Ряшева 10-35
- « Тухлі 3-45 (від 15/6 до 30/9)
- « Брухович 7-07, 3-25, 5-30, 8-20* (всі від 6/5—23/9 щоденно і 1-45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. свята)

На Підзамче.

Підволочиск 7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

- До Кракова 12-45*, 1-*, 8-35, 2-45, 6-35* 8-25 10-05*
- « Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
- « Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*
- « Яворова 6-55, 6-*
- « Янова 9-15 (1/5—30/9), 1-35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. свята), 3-14 18/5—9/9).
- « Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*
- « Самбора 8-55, 4-15, 10-51
- « Станиславова 9-10*
- « Белзці 10-45
- « Ряшева 4-05
- « Коломиї 3-30
- « Рави рускої 7-25*, 11-35*
- « Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла
- « Стрия 11-10*
- « Брухович 6-05, 2-28, 3-40, 6-26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12-40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. свята).

З Підзамча:

Підволочиск 6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черевками товстими; поїзди нічні є зазначені зьвіздкою. Пора нічна числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи Товариства кредитового земського
- 4% і 4 1/2% листи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації провінційні і вслякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.